**INKLUDERING AV FAGOMRÅDENE I RUTINESITUASJONER, Momarka barnehage 2026-2027:**

| RUTINE | OVERORDNET MÅL | KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST | KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE | KUNST, KULTUR OG KREATIVITET | NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI | ANTALL, ROM OG FORM | ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI | NÆRMILJØ OG SAMFUNN |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **MOTTAK / AVSKJED** | Alle barn og voksne skal få en god start på dagen. Motta og levere beskjeder. | Vi gir barna erfaring med verdien av kommunikasjon. Vi hilser på hverandre, og det overbringes beskjeder.<br><br>*«skape et variert språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve glede ved å bruke språk og kommunisere med hverandre».* | Vi hilser på barna, og er glad for å se akkurat de. Barna speiler seg i oss, og ved at vi har en positiv relasjon til barna, vil de også få en positiv oppfatning av seg selv.<br><br>*«blir trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser.»* | Vi gleder oss sammen med barna, og tar imot alle barn og foreldre på en god måte i garderoben, uansett kultur.<br><br>*«opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet.»* | Vi hilser på barna og hjelper dem inn i lek og forbereder dem på opplevelsene vi skal dele denne dagen.<br><br>*«legge til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring.»* | Vi tar imot barna og lar barna sanse, utforske og leke i barnehagens ulike rom.<br><br>*«bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse.»* | Vi er åpne og anerkjennende selv om noen har en annen forståelse enn oss selv. Vi er gode rollemodeller for barna.<br><br>*«får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på.»*<br>*«mangfold.»* | Vi møter alle barn og foreldre på samme gode måte, uavhengig av kjønn, livssyn, legning eller bakgrunn.<br><br>*«gi barna like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering, fordommer, stereotyper og rasisme.»* |
| **INNETID**<br>Frilek, samling eller organisert aktivitet | Gode opplevelser og varierte utfordringer sammen med barn og voksne.<br><br>*«gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehage-området.»* | Vi voksne er med i leken og hjelper barna til å uttrykke meninger og følelser under lek. Øve på sosiale spilleregler som å vente på tur, inkludere hverandre og å samarbeide.<br><br>*«bruker språket til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter.»* | Vi involverer oss i barnas lek, og er med på å skape gode opplevelser og givende utfordringer.<br><br>*«være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring.»* | Vi synger, dramatiserer, skaper og leker sammen med barna i leken og støtter deres kreative uttrykksmåter.<br><br>*«motiverer barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer.»* | Vi bruker byggeklosser, modelleire, naturmaterialer og perler m.m, slik at barna kan bygge og utforske i leken.<br><br>*«lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi.»* | Vi tar i bruk ulikt materiell for å la barna utforske mengde, sortering, former og telling i leken.<br><br>*«bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr for å inspirere barna til matematisk tenkning.»* | Vi øver oss på å dele med, og respektere de andre barna. Dette krever proaktive voksne som synliggjør det positive med mangfoldet i barnehagen.<br><br>*«utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.»* | Vi lar alle barna få de samme valgene og mulighetene i leken, og tilpasser utfordringer etter deres alder og modenhet.<br><br>*«erfarer at alle får utfordringer og like muligheter til deltakelse.»* |

**INKLUDERING AV FAGOMRÅDENE I RUTINESITUASJONER, Momarka barnehage 2026-2027:**

| RUTINE | OVERORDNET MÅL | KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST | KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE | KUNST, KULTUR OG KREATIVITET | NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI | ANTALL, ROM OG FORM | ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI | NÆRMILJØ OG SAMFUNN |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **PÅKLEDNIN / AVKLEDNING** | Bli mer selvstendig når det gjelder påkledning, øver oss på å hjelpe andre og ha en positiv stund. Få på riktige klær slik at vi kan gå ut og leke! | Vi benevner klær og hvor på kroppen vi bruker de. Snakker om høyre og venstre.<br><br>*«videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd.»* | Vi lar barna øve på å kle på seg selv. Motoriske utfordringer i å få på seg bukse eller sko.<br><br>*«videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper.»* | Vi bruker sang, bevegelse og drama til å motivere og glede oss sammen med barna i garderoben.<br><br>*«motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer»* | Vi må finne klær etter været, hvilke klær vi trenger om det regner eller er kaldt. Gode klær er avgjørende for en god opplevelse.<br><br>*«får gode opplevelser med friluftsliv året rundt»* | Vi støtter barna i garderobe-situasjonen, slik at de kan klare å kle på seg selv. Vi er til stede sammen med dem, og motiverer, veileder og roser barna underveis.<br><br>*«stimulere og støtte barnas evne og utholdenhet i problemløsing»* | Vi lar barna se at vi alle er ulike med tanke på klær, sko og hvor mye hjelp man trenger for å kle på seg, og at dette er bra.<br><br>*«utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap»* | Vi lar barna delta aktivt i utvelgelse av klær. Hvis de velger å ha på joggesko når det regner, vil de få erfaring med at de blir våte på føttene.<br><br>*«sørge for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og for andre»* |
| **STELLE-SITUASJON** Håndvask, bleieskift eller do gåing. | En-til-en voksenkontakt der vi har en unik mulighet til å bygge videre på relasjoner. Barna lærer å ivareta hygiene. | Vi bruker sanger, rim og regler i stellesituasjonen. Vi benevner kroppens deler med korrekte uttrykk.<br><br>*«oppmuntre barna til å fabulere og leke med språk, lyd, rim og rytme.»* | Vi er presise i kommunikasjonen om barnets kropp, og svarer på eventuelle spørsmål. Vi tar barna på alvor og respekterer deres grenser.<br><br>*«bidra til at barna utvikler et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser.»* | Vi har mulighet til å snakke om barnas uttrykksmåter under stellesituasjonen.<br><br>*«samtale med barna om deres og andres kunstneriske og kulturelle uttrykk»* | Vi undrer oss over erfaringer sammen med barna.<br><br>*«gi barna tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og til å delta i samtaler om det de har erfart og opplevd»* | Vi veileder barn i stellesituasjon og oppmuntrer til selvstendighet med tanke på håndvask og do gåing.<br><br>*«stimulere og støtte barnas evne og utholdenhet i problemløsing»* | Vi tar oss god tid under stellesituasjonen slik at vi kan undre oss sammen med barna.<br><br>*«utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål»* | Vi skal være trygge og forutsigbare voksne som behandler alle barna ut ifra deres egne forutsetninger.<br><br>*«gi barna like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering, fordommer, stereotypier og rasisme»* |

**INKLUDERING AV FAGOMRÅDENE I RUTINESITUASJONER, Momarka barnehage 2026-2027:**

| RUTINE | OVERORDNET MÅL | KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST | KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE | KUNST, KULTUR OG KREATIVITET | NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI | ANTALL, ROM OG FORM | ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI | NÆRMILJØ OG SAMFUNN |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **MÅLTID**<br>Frokost, lunsj og fruktmåltid | Bli gode og mette, oppleve en hyggelig stund sammen med barn og voksne. | Vi samtaler, og deltar i refleksjoner sammen med barn. Vi benevner det vi spiser, og hva vi bruker å spise med.<br><br>*«invitere til ulike typer samtaler der barna får anledning til å fortelle, undre seg, reflektere og stille spørsmål.»* | Vi spiser sunn og variert mat sammen med barna, og inkluderer alle i samtalen.<br><br>*«legge til rette for at måltider og matlaging bidrar til måltidsglede, deltakelse, samtaler og fellesskapsfølelse hos barna.»* | Vi deler opplevelser og tanker under måltidet. Måltidet er en fin arena til å ta opp spørsmål om dagens opplevelser.<br><br>*«gi rom for, støtte og berike barnas bearbeiding av møter med kunst og kultur»* | Vi snakker sammen om hvor maten vår kommer i fra, og hvordan den havner på matbordet vårt i barnehagen.<br><br>*«opplever og utforsker naturen og naturens mangfold»* | Vi bruker matematiske begreper under måltidet. For eksempel en full kopp med melk, et stort eple og en halv brødskive.<br><br>*«bruke matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen»* | Vi bruker måltidet som en arena for gode samtaler og deling av fortellinger og eventyr.<br><br>*«Formidle fortellinger og skape rom for barnas opplevelser, samtaler, erfaringer og tanker om religion, livssyn, etikk og eksistensielle temaer.»* | Vi lar barna hjelpe oss med pådekking og opprydding, deres bidrag er viktig for oss!<br><br>*«oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikler tillit til deltakelse i samfunnet»* |
| **RYDDING** | Lære å samarbeide om å holde det ryddig i barnehagen vår. Tilegne oss gode holdninger, lære oss å ta ansvar. Sortering. | Vi fordeler ansvaret og benevner hva vi har ansvar for. Noen rydder biler, andre rydder opp alle bamsene. Vi kan beskrive farger, former og egenskaper.<br><br>*«videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd.»* | Vi motiverer alle barn til å hjelpe til ut ifra sine forutsetninger.<br><br>*«bidra til at barna kan tilegne seg gode vaner, holdninger og kunnskaper om kost, hygiene, aktivitet og hvile.»* | Vi skal være bevisste i forhold til rydding, slik at vårt behov for orden ikke ødelegger for barnas utforskende lek.<br><br>*«være lydhøre, anerkjenne og imøtekomme barns egen tradisjonskultur og barnekultur»* | Vi samarbeider med barna for å holde naturen ryddig og snakker om hvorfor det er viktig å plukke opp søppelet etter oss.<br><br>*«får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen.»* | Vi lar barna være med å sortere leker og vi snakker om farger, form og kategori.<br><br>*«undersøker og gjenkjenner egenskaper ved former og sorterer dem på forskjellige måter»* | Vi lar barna få forståelse for hvorfor det er viktig å holde miljøet vårt ryddig og rent.<br><br>*«får kjennskap til, forstår og reflekterer over grunnleggende normer og verdier»* | Vi fordeler ansvaret for ryddingen, noen har ansvar for biler, noen andre rydder bamser. Alle deltar for å holde det ryddig i barnehagen vår.<br><br>*«bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap»* |

**INKLUDERING AV FAGOMRÅDENE I RUTINESITUASJONER, Momarka barnehage 2026-2027:**

| RUTINE | OVERORDNET MÅL | KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST | KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE | KUNST, KULTUR OG KREATIVITET | NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI | ANTALL, ROM OG FORM | ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI | NÆRMILJØ OG SAMFUNN |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **HVILESTUND**<br>Rolig aktivitet eller sovetid. | En liten pause fra en aktiv og lærerik dag. Få tid og hjelp til å bearbeide dagens inntrykk eller til å koble litt av. | Vi leser ofte bøker, eventyr eller hører musikk når vi skal koble av.<br><br>*«møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer.»* | Vi har hvilestund for barna hver dag, noen sover, andre holder på en rolig aktivitet.<br><br>*«bidra til at barna kan tilegne seg gode vaner, holdninger og kunnskaper om kost, hygiene, aktivitet og hvile.»* | Vi har matter, puter og pledd til hvilestund om barna vil ligge og høre mens vi leser eventyr eller høre på lydbok.<br><br>*«har tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer»* | Vi sitter sammen med barna under hvilestunden og har mulighet til å reflektere over deres opplevelser og erfaringer.<br><br>*«gi barna tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og til å delta i samtaler om det de har erfart og opplevd»* | Vi tar i bruk bøker, aktiviteter eller synger sanger med matematisk innhold under hvilestunden.<br><br>*«bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr for å inspirere barna til matematisk tenkning.»* | Vi viser barna at vi alle er forskjellige, noen sover, noen vil høre på lydbok, mens andre foretrekker å pusle puslespill.<br><br>*«utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap»* | Vi lar barna velge en rolig aktivitet de selv liker, og er sammen med dem under hvilestunda.<br><br>*«sørge for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og for andre»* |
| **UTETID**<br>Tur, frilek eller organisert aktivitet | Gode opplevelser og varierte utfordringer sammen med barn og voksne.<br><br>*«gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehage-området»* | Vi er sammen med barna ute, og er proaktive i vårt arbeid. Vi hjelper barna å sette ord på følelser, tanker og meninger slik at de lykkes i lek og vennskap.<br><br>*«bruker språket til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter.»* | Vi tar hensyn til enkeltbarnets nivå og tilpasser slik at alle opplever glede og mestring og får gode erfaringer med utetid.<br><br>*«opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelses-erfaringer, inne og ute, året rundt.»* | Vi legger opp til kreative aktiviteter ute, for eksempel konstruksjon i sandkassen eller bilder av løv og kvister.<br><br>*«bearbeider inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne»* | Vi tar vare på naturen når vi er på tur, plukker søppel og rydder etter oss.<br><br>*«får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen»* | Vi plukker, samler og fyller sand, stein og andre naturmaterialer. Vi snakker med barna om mengde, antall, form osv. Undrer oss sammen om det vi ser og opplever.<br><br>*«leker og eksperimenterer med tall, mengde og telling og får erfaring med ulike måter å uttrykke dette på»* | Vi er tilstedeværende voksne som fanger opp barnas spørsmål om og i naturen, og undrer oss sammen med dem.<br><br>*«utforske og undre seg over eksistensielle, etiske, religiøse, livssynsmessige og filosofiske spørsmål sammen med barna»* | Vi bruker nærområdet når vi drar på tur, noen ganger går vi, andre ganger har vi lengre turer med buss. Vi ivaretar og lærer om trafikksikkerhet.<br><br>*«utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt»* |